

STOWARZYSZENIE PRODUKTÓW
MARKOWYCH TURYSTYKI WIEJSKIEJ
„SŁUPIA”

dr Andrzej Stachowiak

adiunkt w Muzeum Kultury
Ludowej Pomorza w Swołowie

INWENTARYZACJA OBIEKTÓW NA CMENTARZU EWANGELICKIM W SWOŁOWIE

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Wspólnie dla
dziedzictwa

Dofinansowano w ramach programu
Narodowego Instytutu Dziedzictwa
- Wspólnie dla dziedzictwa

Swołowo, listopad 2020 roku

Nr 1

Pomnik nagrobny, zakopany, betonowo-ceglany
13 całych lub fragmentów cegieł.
Wymiary: 65 cm x 40 cm

Nr 2

Fragment żeliwnego nagrobka
Wymiary: 62 cm x 5,5 cm x 2 cm

Nr 3 i 4

Dwa fragmenty żeliwnego krzyża

Wymiary:

3) 18 cm x 14 cm

4) 55 cm x 17,5 cm

Nr 5

Granitowa podstawa pod żeliwny krzyż

Wymiary: 34 cm x 21 cm (długość otworu na krzyż – szerokość krzyża żeliwnego: 17,5 cm).

Nr 6

Garnek metalowy, emaliowany, z blaszaną pokrywką – wkopany w ziemię.
Brak dna.

Wymiary:

garnek – 30 cm (średnica) x 30 cm (głębokość/wysokość);

pokrywka – 35 cm (średnica).

Nr 7

Nagrobek betonowy w formie steli

Pomnik nagrobny w formie łukowato zwieńczonej steli z płyciną w licu.

Elementy dekoracyjne: faktura imitująca kamienie polne.

Wymiary: całość – 130 cm wysokości x 60 cm szerokości.

1) podstawa: 50 cm (wys.) x 65 cm (szer.);

2) stela: 80 cm (wys.) x 60 cm (szer.)

3) płycina: 57 cm (wys.) x 54 cm (szer.)

Nr 8-11

Dwa fragmenty żeliwnych figur aniołów (8 – większy fragment, 9), fragmenty dwóch tablic inskrypcyjnych (10, 11):

8) wymiary: 37 cm (wys.) x 14 cm (szer.);

9) pęknięty w połowie, tylko górna część, wymiary: 22 cm (wys.) x 14 cm (szer.);

10) kilkadziesiąt elementów rozbitej tablicy inskrypcyjnej wykonanej z marblitu – inskrypcja nieczytelna;

11) fragment tablicy inskrypcyjnej wykonanej z marmuru – inskrypcja nieczytelna (napis polichromowany żółtą farbą), wymiary: 17 cm x 13 cm x 3 cm (grubość).

Nr 12

Betonowa podstawa pod nagrobek, wkopana w ziemię
Wymiary: 40 cm x 30 cm x 25 cm (w ziemi).

Nr 13

Garnek kamionkowy wkopany w ziemię z metalową pokrywką, wewnątrz fragmenty tkaniny.

Wewnątrz fragmenty tkaniny w stanie rozkładu, guzik mosiężny

Wymiary: garnek kamionkowy – 22 cm (średnica) x 22 cm (wysokość);
pokrywka – 26 cm (średnica).

Nr 14

Betonowa podstawa pod nagrobek
Wymiary: 40 cm x 25 cm.
Materiał: lastryko.

Nr 14 a

Lastrykowy fragment nagrobka (podstawa)
Wymiary: 41 cm x 25 cm.

Nr 15

9 fragmentów żeliwnych krzyży, wydobytych z ziemi

Od lewej:

- 1) dolny fragment żeliwnego krzyża („noga”), bez inskrypcji, wymiary: 68 cm x 18,5 cm;
- 2) podłużny fragment żeliwny, wymiary: 18 cm x 10 cm;
- 3) element żeliwnego nagrobka, wymiary: 33 cm x 13 cm;
- 4) fragment poziomego ramienia krzyża żeliwnego (trójliść) z fragmentem inskrypcji (nieczytelna), wymiary: 33 cm x 28 cm;
- 5) element żeliwnego nagrobka, wymiary: 18 cm x 9 cm;
- 6) mały element żeliwnego nagrobka, wymiary: 12 cm x 12 cm;
- 7) fragment krzyża z inskrypcją, polichromowaną (żółta farba), wymiary: 66 cm (wys.) x 76 cm (szer.), inskrypcja (awers): Hier ruhet / in Gott / die Ehefrau der Altsitzers Ferdinand Albrecht / Henriette geb. Block / * 7.7.1854, † 23.5.1932., inskrypcja (rewers): Dochbetagt burch Gottes güte, / gingst du zur ewigen Ruhe ein, / Teure Mutter, Deine Liebe / wird uns unbergesslig sein. [W sędziwym wieku, dzięki Bożej dobroci, weszłaś w wieczny odpoczynek, droga Matko, Twoja miłość będzie dla nas niezapomniana.]
- 8) dolny fragment żeliwnego krzyża („noga”), bez inskrypcji, wymiary: 76 cm x 18 cm;
- 9) fragment górnej części poziomego ramienia krzyża żeliwnego (trójliść) z fragmentem inskrypcji [Hier ruht in Gott], wymiary: 37 cm x 28,5 cm.

Nr 16

Fragment podstawy pod nagrobek, wkopany w ziemię
Wymiary: 50 cm x 6,5 cm.

16 a

Lastrykowa podstawa pod krzyż
Wymiary: 58 cm x 6,5 cm.

Nr 17

Betonowa obudowa grobu

Wymiary: 170 cm x 65 cm.

Wewnątrz granitowa podstawa pod krzyż.

Nr 18

Betonowy, zbrojony fragment nagrobka (podstawa)
Wymiary: 127 cm x 27 cm.

Nr 19

Fragment żeliwnego elementu nagrobka
Wymiary: 15 cm x 19 cm.

Nr 20

Fragment żeliwnego elementu nagrobka
Wymiary: 50 cm x 4,5 cm.

Nr 21

Dwa fragmenty żeliwnego krzyża
Obok znajdują się kości ludzkie.

Wymiary:

- 1) 78 cm x 18 cm;
- 2) 55 cm długości.

Nr 22

Betonowy nagrobek w formie steli na ceglanej podstawie

Stela nagrobna zwieńczona u góry półkolistym łukiem, spoczywająca na podstawie. Podstawa scalona z ceglami.

Wymiary: 132 cm (wysokość) x 50 cm (szerokość) x 15 cm (głębokość)

Materiał: beton, cegła.

Inskrypcja: Hier ruht in Gott / Reinhold Albrecht / 26.12.1920 / 24. 4. 1934 /
Der Tod entrich im Augenblick / Dich der du unser größtes Glück
[Śmierć nadchodzi w momencie, gdy jesteś naszym największym szczęściem"]

W górnej części steli relief o motywie florystycznym (tulipany):

Nr 23

Rozbity betonowy nagrobek w formie steli.

Stela z płyciną – brak płyty inskrypcyjnej.

Wymiary:

1) podstawa: 66 cm (dł.) x 25 cm (szer.);

2) stela z płyciną – dolny fragment: 68 cm (wys.) x 58 cm (szer.) x 18 cm (głębokość);

3) fragment steli – górna część: 60 cm;

4) fragment steli – górna część: 35 cm.

Nr 24

Podstawa.

Prostopadłościenna kostka, będąca podstawą po krzyż lub cokół nagrobka

Wymiary: 65,5 cm x 30,5 cm.

Materiał: lastryko, beton.

Żelazny fragment: wymiary – 24 cm x 4,5 cm.

Nr 25

Pomnik nagrobny w formie krzyża na prostokątnym postumencie.

Wymiary (wysokość, szerokość, głębokość):

Krzyż: 140,5 x 67,5 x 15,5 cm

Podstawa: 27 x 68 x 30 cm

Materiał: beton z wtopioną tablicą marmurową

Inskrypcje:

Awers: HIER RUHET/ IN GOTT/ AUGUST ALBRECHT/ * 10.7.1858 +
1.1.1937

Rewers: SELIG SIND DIE TOTTEN,/ DIE IN DEM HERREN STERBEN./
OFFB. 14.13.

Nr 26

Obramienie grobu

Wymiary: 233,5 x 18,5 cm.

Materiał: lastryko.

Nr 27

Fragment obramienia grobu.

Wymiary (wysokość, szerokość, głębokość): 126 x 20 x 21 cm.

Materiał: sztuczny kamień.

Nr 28

Podstawa nagrobka.

Wymiary: 57,5 x 50 x 21 cm.

Materiał: beton.

Nr 29

Pomnik nagrobny w kształcie krzyża.

Boki i rewers opracowane dekoracyjnie w formie regularnie rozłożonych po skosie linii prostych.

Wymiary (wysokość, szerokość, głębokość): 97 x 54 x 13 cm.

Materiał: beton z wtopioną płytą z marmuru.

Inskrypcja:

HIER RUHT / IN FRIEDEN / MARTHA BOTHIN / * 24.11.1877, / +
2.3.1940. / SELIG WER IN / CHRISTO STIRBT.

Nr 30

Pomnik nagrobny.

Pomnik w kształcie prostokąta, w górnej części z trzema dekoracyjnymi uskokami. W centrum wnętrza po płycie inskrypcyjnej w formie prostokąta od góry zamkniętego łukowato.

Wymiary (wysokość, szerokość, głębokość): 122,5 x 50 x 13,5 cm.

Materiał: sztuczny kamień.

Nr 31

Tumba.

Obramienie grobu wkopane w ziemię, brak wypełnienia.

Wymiary: 150 cm x 50 cm x 35 cm (głębokość do ziemi).

Materiał: beton.

Nr 32

Fragmenty ceglanej bramy (120 cm x 35 cm [dwa elementy])
oraz fragmenty czterech żeliwnych elementów nagrobków.

33/1 – fragment trójliścia, wymiary: 12 cm x 10 cm;

33/2 – długi fragment – 52 cm x 18 cm, fragment inskrypcji: 1869;

33/3 – krótki fragment – 38 cm x 19 cm;

33/4 – mały fragment – 22 cm x 4,5 cm.

Nr 32 a

Podstawa nagrobka z lastryko
Wymiary: 42 cm x 35 cm.

Nr 33

Fragment żeliwnego krzyża

Górna część ramienia krzyża zakończona trójliściem, z fragmentem inskrypcji:

Frau [...] / geb. Treptow / geb. 8 Dezb. 18[..].

Wymiary: 41 cm x 30 cm.

Nr 34

Fragment żeliwnego krzyża z reliefem anioła
Wymiary: 63 cm x 18 cm.

Nr 35

Pomnik nagrobny.

Betonowy graniastosłup z wyodrębnioną profilowaniem podstawą i fakturą imitującą kamienie polne, z głęboką wnęką zwieńczoną półkolistym łukiem.

Wymiary: 86 cm (wys.) x 40 cm (szer.) x 26 cm (głębokość).

Wymiary wnęki: 30 cm (wys.) x 17 cm (szer.) x 10 cm (głębokość).

Materiał: beton.

Inskrypcja: brak.

Pomnik nagrobny w formie steli z pękniętą tablicą inskrypcyjną.

Na wkopanej w ziemi podstawie stała niewielka stela (podczas prac porządkowych wykopana z ziemi), w płycinie której umieszczona została tablica inskrypcyjna z marblitu.

Wymiary steli: 58 cm (wys.) x 36 cm (szer.) x 10 cm (głębokość).

Wymiary podstawy: 46 cm x 25 cm.

Materiał: beton, lastryko, marblit (szkło)

Inskrypcja: Hier ruht in Gott / Christel / Schwichtenberg / * 15.1.1941 †
4.2.1941 / Kaum blüchteste auf Du / unser Glück, / Als Gott Dich auch / schon rief zurück.

[Gdy tylko nasze szczęście zaświeciło, Bóg cię wezwał]

Nr 37

Podstawa pod nagrobek.

Wymiary: 112 cm x 50 cm x 12 cm (głębokość).

Materiał: beton.

Nr 38

Podstawa pod nagrobek z fakturą imitującą kamienie polne
Wymiary: 37 cm x 22 cm.

Plan cmentarza:

sporządził:
Andrzej Stachowiak
23.10.2020 roku